

Udskriftsdato: 23. december 2025

KEN nr 9760 af 26/02/2009 (Gældende)

Udsugning ved dampstrygning

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdsmarkedets Ankenævn, j.nr. 5900187-08

Udsugning ved dampstrygning

Resumé

Arbejdstilsynet havde givet påbud om, at en virksomhed, der arbejdede med pelsværk skulle sikre de ansatte mod unødigt luftvejspåvirkning ved arbejdet med dampstrygning, således at arbejdet kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdstilsynet havde vurderet, at der var risiko for, at de ansatte blev udsat for unødigt luftvejspåvirkning i form af damp med eventuelle indholdsstoffer i forbindelse med dampstrygning, og at der var risiko for afgivelse af kemiske stoffer, når de tekstiler, der blev anvendt til for, blev strøget med anvendelse af damp. Et eksempel på et sådant kemisk stof var formaldehyd.

Arbejds miljøklagenævnet fandt, at oplysningerne i sagen ikke var tilstrækkelige til at nævnet kunne tage stilling til, om der er tale om generende forurening fra damp, eller om der forekom unødigt påvirkning fra stoffer og materialer. Sagen blev derfor hjemvist til Arbejdstilsynet.

Arbejds miljøklagenævnet har på møde den 24. februar 2009 behandlet virksomhedens klage over Arbejdstilsynets afgørelse af 21. april 2008 om, at virksomheden påbydes at sikre de ansatte mod unødigt luftvejspåvirkning ved arbejdet med dampstrygning, således at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Nævnet traf følgende

A F G Ø R E L S E

Arbejds miljøklagenævnet finder, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til at kunne tage stilling til Arbejdstilsynets påbud. Afgørelsen hjemvises derfor med henblik på at få sagen oplyst i tilstrækkeligt omfang, inden Arbejdstilsynet træffer en ny afgørelse.

Arbejds miljøklagenævnet hjemviser således Arbejdstilsynets afgørelse af den 21. april 2008.

B E G R U N D E L S E

Arbejdstilsynet konstaterede ved to besøg, at der blev strøget med dampstrygejern.

Det gav en lugt, som Arbejdstilsynet oplyser, er karakteristisk ved dampstrygning. Lugten var også i det syrum, der ligger i umiddelbar forlængelse af det rum, hvor dampstrygning foregik.

Syrummet er anslået ca. 55 m² med ca. 3 m til loftet. Strygningen foregår i et gangareal som ligger i umiddelbar forlængelse af systuen. Her er lofthøjden noget lavere, ca. 2, 5 m.

Der stryges ved to forskellige strygearbejdspladser. Ved begge pladserne suges dampen nedad for hurtig at tørre stoffet efter udsættelse for damp. Suget aktiveres ved tryk på en fodpedal. Luften fra strygningen kommer derefter direkte ud i lokalet. Der er ikke et afkast til det fri.

Der stryges for-tekstiler, for at undgå senere krympning, og pels, evt. med monteret for.

Arbejdstilsynet fik forevist et dokument fra leverandøren af pels. Dokumentet angiver, at pelsene ikke indeholder gængse stoffer, som kan frigives under dampstrygning, fx formaldehyd.

Virksomheden var ikke i besiddelse af tilsvarende dokumentation fra leverandørerne af stof til for. Arbejdstilsynet fik udleveret navne på to af de væsentligste leverandører, men Arbejdstilsynets opslag på leverandørernes hjemmesider kunne ikke bibringe en sådan dokumentation.

Det blev oplyst af ansatte og afdelingsleder, at der bliver strøget sammenlagt mere end ½ time dagligt, og at også enkeltpersoner stryger mere end en ½ time dagligt.

Arbejdstilsynet har vurderet, at de ansatte udsættes for unødigt luftvejspåvirkning i form af damp med eventuelle indholdsstoffer i forbindelse med dampstrygning, herunder at der kan være en risiko for, at der kan afgives kemiske stoffer, når tekstilerne dampstryges. Et eksempel på et sådant kemisk stof er formaldehyd, som er almindeligt forekommende i forbindelse med tekstilers appretur. Formaldehyd er optaget på listen over kræftfremkaldende stoffer. Arbejdstilsynet mener i øvrigt der kan være tale om kemiske stoffer fra farvning og anden behandling af tekstilerne.

Virksomheden har i klagen anført, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, fordi

- dokumentationen fra pelsleverandør og en leverandør af stof til for oplyser, at materialerne ikke indeholder sundhedsskadelige stoffer
- dampen ikke når ned i foret, når en pels med for dampbehandles
- damp kun anvendes i halvdelen af tiden, når der stryges for.

Virksomheden har endvidere oplyst, at pelsleverandøren erklærer, at pelsen ikke indeholder formaldehyd og at formaldehydindholdet i stof, der anvendes til for, er max. 0,1 procent.

Arbejdsmiljøklagenævnet har lagt til grund for afgørelsen, at der sammenlagt bliver strøget mere end ½ time dagligt, men maksimalt op til en time.

Arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt. Det fremgår af lovens § 42, stk. 1.

Hvis det ikke kan hindres, at der ved en arbejdsproces sker udvikling af luftarter, støv eller lignende, der er sundhedsskadelige eller eksplosive, eller udvikling af røg, mikroorganismer, aerosoler, ildelugt eller anden generende luftforurening, skal der etableres en mekanisk udsugning, der så vidt muligt fjerner forureningen på det sted, hvor den udvikles. Samtidig skal der tilføres frisk erstatningsluft af passende temperatur. Det fremgår af § 35, stk. 1 i bekendtgørelsen om faste arbejdssteders indretning.

Damp kan være generende luftforurening. Forudsætningen er dog, at der udledes så meget damp, at dette i sig selv bliver til generende luftforurening.

Forureningen i rummene vil blive påvirket af mere end ½ times damp, men afhænger i øvrigt af andre forhold, fx hvor mange mennesker, der arbejder i rummene og hvilket naturligt luftskifte der er, herunder om det er muligt at åbne vinduer.

Arbejdsmiljøklagenævnet finder, at oplysningerne ikke er tilstrækkelige til at tage stilling til, om der er tale om generende forurening fra damp.

Arbejdsmiljøklagenævnet har lagt vægt på, det ikke er oplyst, hvorvidt lugten blev hængende i gangarealet og i den tilstødende systue efter at arbejdet med strygning var stoppet for den dag, og at det ikke fremgår hvor mange mennesker, der arbejder i rummene og om det er muligt at åbne vinduer.

Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt. Det fremgår af lovens § 38, stk. 1.

Unødigt påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes. Det fremgår af § 16 i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse.

Arbejdsmiljøklagenævnet finder, at det ikke er tilstrækkeligt oplyst om der forekommer unødigt påvirkning fra stoffer og materialer.

Arbejdsmiljøklagenævnet har lagt vægt på, at stof til brug for for i pelse kan indeholde 0,1 procent formaldehyd, men Arbejdstilsynet har ikke oplyst i hvilken grad formaldehyd frigives i forbindelse med dampstrygning.

REGLER

Arbejdsmiljøklagenævnet henviser til

- § 38, stk. 1, § 39, stk. 1, nr. 1, § 42, stk. 1, § 43, stk. 1, nr. 1 og § 77 i Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005
- § 16 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse
- § 35, stk. 1 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning, som ændret ved bekendtgørelse nr. 721 af 22. juni 2006.

O P L Y S N I N G E R N E I S A G E N

Sagen er afgjort på grundlag af de akter, som klagenævnet har modtaget fra Arbejdstilsynet.

På klagenævnets vegne

Kopi til

[Adressat udeladt]

Arbejdstilsynet

De kan læse om afgørelsens retlige grundlag på de følgende sider.

Regler

Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005

...

Kapitel 5

Arbejdets udførelse

§ 38. Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 39. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke krav der skal være opfyldt, for at arbejdet kan anses for fuldt forsvarligt planlagt, tilrettelagt og udført, herunder om

- 1) sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger vedrørende arbejder, arbejdsprocesser og -metoder, f.eks. for at undgå sammenstyrtning, nedstyrtning, sammenskridning, rystelser, stråling, støj eller eksplosions-, brand- eller sundhedsfare ved luftarter, dampe, støv og røg, hede, kulde eller lugt, sygdomssmitte eller forkerte arbejdsstillinger, bevægelser eller belastninger,
- 2) ...

Kapitel 6

Arbejdsstedets indretning

§ 42. Arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer og standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 43. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om indretning af faste, midlertidige, skiftende og udendørs arbejdssteder, herunder om

- 1) arbejdsrum, f.eks. loftshøjde, luftrum, gulve, vægge, lofter, belysning, temperatur, luftfornyelse og støj,
- 2) ...

Kapitel 13

Arbejdstilsynet

...

§ 77. Arbejdstilsynet kan påbyde, at forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, bringes i orden straks eller inden en frist.

Stk. 2. ...

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse

...

Kapitel 3

Arbejdets udførelse

...

Særlige krav

§ 16. Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes.

...

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning, som ændret ved bekendtgørelse nr. 721 af 22. juni 2006

...

Kapitel 8

Ventilation

...

§ 35. Hvis det ikke kan hindres, at der ved en arbejdsproces sker udvikling af luftarter, støv eller lignende, der er sundhedsskadelige eller eksplosive, eller udvikling af røg, mikroorganismer, aerosoler, ildelugt eller anden generende luftforurening, skal der etableres en mekanisk udsugning, der så vidt muligt fjerner forureningen på det sted, hvor den udvikles. Samtidig skal der tilføres frisk erstatningsluft af passende temperatur.

Stk. 2. ...